

SXEDIO.GC6

22.9.1953: Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΓΟΣ ΕΓΕΙΡΕΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΤΟΝ ΒΡΕΤΤΑΝΟ ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΝΤΟΝΙ ΗΝΤΕΝ, ΑΛΛΑ ΑΥΤΟΣ ΣΤΡΕΦΕΙ ΤΗΝ ΠΛΑΤΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗ ΑΡΝΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΚΑΛΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΡΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Στις **28 Αυγούστου 1953**, είκοσι ημέρες μετά την αποστολή της αίτησης του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου προς το Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Νταγκ Χάμμασκελντ για εγγραφή του Κυπριακού στα Ηνωμένα Έθνη, ώστε η Κύπρος να μπορέσει να διενεργήσει δημοψήφισμα υπό τη αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, έφθανε στο Ηράκλειο Κρήτης με το πολεμικό σκάφος "Σερπράϊζ" ο βρετανός υπουργός Εξωτερικών Αντονι Ηντεν προς εκτέλεση ιδιωτικής επίσκεψης και για ανάρρωση μετά από εγχείρηση στην οποία είχε υποβληθεί.

Τον Ηντεν συνόδευε η σύζυγος του και ύστερα από μια σύντομη κρουαζιέρα τα ελληνικά νησιά, προγραμματίζε να εγκατασταθεί στην έπαυλη του βρετανού πρεσβευτή στην Αθήνα Σερ Τσιαρλς Πηκ, στο Καβούρι.

Το ταξίδι του Ηντεν στην Αθήνα έγινε λίγες ημέρες μετά από μια δήλωση-θέση, η οποία ευνοούσε ιδιαίτερα τον Κυπριακό λαό.

Μιλώντας στη Βουλή των Κοινοτήτων (άρθρο Σάββα Λοϊζίδη στην Αθηναϊκή εφημερίδα ΕΘΝΟΣ στις **29.8.53**) είχε ταχθεί υπέρ της αυτοδιάθεσης του Σουδάν, η οποια όπως είχε αναφέρει "αποτελεί λογική διευθέτησιν ενός ζητήματος, το οποίον από μακρού χρόνου εδηλητηρίαζε τας σχέσεις μας με την Αίγυπτον".

Οι ελπίδες του Κυπριακού λαού γενικά και του Μακαρίου ιδιαίτερα είχαν αναζωπυρωθεί ότι ο Παπάγος θα εκμεταλλευόταν την ευκαιρία για να συζητήσει το Κυπριακό με τον Ηντεν, υπό το φως της δήλωσης του αυτής- έστω και αν βρισκόταν στην Αθήνα υπό ανάρρωση.

Με την άφιξη του βρετανού υπουργού Εξωτερικών στην Ελλάδα άρχισαν να καταφθάνουν στο γραφείο του βρετανού πρεσβευτή μεγάλοι αριθμοί από τηλεγραφήματα από μέρους κυπρίων με τα οποία καλούσαν τον Ηντιεν να αλλάξει τακτική υπέρ της Κύπρου.

Χαρακτηριστικά κλιμάκιο της Εθναρχίας στην Αθήνα τόνισε σε τηλεγράφημά του:

"Παρακαλούμεν όθεν θερμώς, όπως, επανερχόμενος εις την Πατρίδα σας γίνητε διερμηνεύς παρά τη Κυβερνήσει Σας του πανελληνίου τούτου πόθου και αξιώσεως και εισηγητής την μόνην δικαίαν λύσιν της ενώσεως της Κύπρου μετά της μητρός Ελλάδος".

Επίσης ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Σπυρίδων, ως πρόεδρος της Πανελληνίου Επιτροπής Ενωσης Κύπρου κατέληγε στο τηλεγράφημά του:

"Εξοχώτατε, ο ελληνικός λαός εις την πανελλήνιον χαράν διά την εθνικήν αποκατάστασιν της Κύπρου, η οποία ούτως ή άλλως δεν θα βραδύνη και θα αποτελή χαράν διά πάντα λαόν ειλικρινώς αγαπώντα την ειρήνην και την δικαιοσύνην, επιθυμεί να έχη συμμετοχόν και τον ευγενή βρετανικόν λαόν. Προς τούτο όμως μόνον ένας τρόπος υπάρχει: Η όσον το δυνατόν ταχύτερα και οικειοθελής εκ μέρους της Μεγ. Βρετανίας απόδοσις της μεγαλονήσου Κύπρου εις την Ελλάδα".

Εξ άλλου η Πρυτανεία του Εθνικού Μετσοβείου Πολυτεχνείου Αθηνών, αφού ζητούσε την Ένωση για τον Κυπριακό λαό προειδοποιούσε:

"Ως πνευματικοί ηγέται της χώρας ταύτης, θεωρούμεν καθήκον μας να τονίσωμεν εις τον ολυμπιονίκην της ελευθερίας, ότι άρνησις του δικαιώματος τούτου εις ένα εκλεκτόν τμήμα του ελληνικού λαού θα τραυματίση την Βρεττανο-ελληνική φιλίαν επί ζημία και της αμύνης του ελευθέρου κόσμου"

Η Ελληνική Κυβέρνηση όμως απόφευγε να πάρει θέση εν αναμονή κάποιας επαφής με τον Ηντιεν σε επίσημο επίπεδο. Έτσι ο υπουργός Εξωτερικών

Στέφανος Στεφανόπουλος, υπαινισσόμενος κάποιες εξελίξεις για το Κυπριακό είπε στον ανταποκριτή της κυπριακής εφημερίδος "Εθνος" (4.9.) ότι δεν μπορούσε να προβεί σε κατηγορηματικές δηλώσεις εφ' όσον το ζήτημα βρισκόταν σε εξέλιξη:

"ΕΡ: Ποία η θέση της ελληνικής Κυβερνήσεως έναντι των τελευταίων εξελίξεων τας οποίας εσημείωσε το κυπριακόν ζήτημα;

ΑΠ: Η Κυβέρνησις όπως γνωρίζετε, έχει ενστερνισθή το ζήτημα και το εξετάζει από όλας αυτού τας πλευράς. Το ετόνισεν εις τας προγραμματικάς δηλώσεις της ενώπιον της Βουλής κατά την 17ην Δεκεμβρίου 1952.

Είναι φυσικόν, εφ' όσον το ζήτημα ευρίσκεται εν τη εξέλιξει του να μη επιτρέπωνται κατηγορηματικά κυβερνητικά ανακοινώσεις. Πάντως οι Κύπριοι δύνανται να είναι βέβαιοι ότι η Κυβέρνησις του Στρατάρχου Παπάγου αισθάνεται τον πόνον των και δεν λησμονεί την θέσιν των".

Την επομένη και ενώ ο Ηντεν συνέχιζε την ανάπαυση του ανακοινώθηκε αρμοδίως, σύμφωνα με το ελληνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας, ότι το υπόμνημα του Μακαρίου τύγχανε σοβαρής μελέτης:

"Αρμοδία Προσωπικότης, αναφερομένη εις το υπόμνημα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου και Εθνάρχου Κύπρου προς τον Πρωθυπουργόν Στρατάρχην Παπάγον, ετόνισεν σήμερον ότι το υπόμνημα έτυχε σοβαράς προσοχής εκ μέρους της κυβερνήσεως. Θα πρέπει, εν τούτοις να υπάρξη ταυτόχρονος υπομονή μέχρις ότου εκδηλωθούν αι εν προκειμένω απόψεις και αποφάσεις της Κυβερνήσεως".

Οι απόψεις και αποφάσεις της ελληνικής Κυβέρνησης που αναγγέλλονταν αρμοδίως στην Αθήνα εκδηλώθηκαν στις 21 Σεπτεμβρίου με ενθουσιώδη ομιλία του αντιπροσώπου της ελληνικής Κυβέρνησης στον ΟΗΕ Αλέξη Κύρου, υπέρ της Κύπρου.

Ο Κύρου, αναφέρθηκε στην αίτηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στο Διεθνή Οργανισμό και στην ενωτική του αξίωση.

Ο Κύρου όμως τόνισε ότι η χώρα του προτιμούσε τη φιλική διευθέτηση, αλλά προειδοποίησε ότι αν η συνήθης διαδικασία αποτύγγανε τότε η Ελλάδα θα ήταν δυνατό να προσφύγει σε δικαστή για να λύσει τη διαφορά υπονοώντας τα Ηνωμένα Έθνη.

Είπε ο Κύρου:

"Το Κυπριακόν ζήτημα δεν ευρίσκεται μεταξύ των θεμάτων της ημερησίας διατάξεως της παρούσης Συνόδου, Είναι αληθές ότι την **10ην Αυγούστου 1953**, ο πνευματικός και εθνικός αρχηγός των τεσσάρων πέμπτων του κυπριακού πληθυσμού απηύθυνε προς τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, υπόμνημα παρακαλών όπως περιληφθή το ζήτημα τούτο εις την ημερησίαν διάταξιν και ληφθή απόφασις, συνιστώσα προς το Ηνωμένον Βασίλειον να αποδεχθή το δικαίωμα του λαού της Κύπρου προς αυτοδιάθεσιν, συμφώνως προς τας διατάξεις της αποφάσεως της **16ης Δεκεμβρίου 1952**.

Δύναται, επομένως, να διερωτηθή τις, διατί η Κυβέρνησις μου αν και υφισταμένη ισχυράν πίεσιν από μέρους της κοινής γνώμης, δεν υιοθέτησε την παράκλησιν ταύτην ή δεν έλαβεν άμεσον πρωτοβουλίαν σχετικώς;

Το ζήτημα τούτο μέχρι της στιγμής προσέλαβε την μορφήν μιας κατ' επανάληψιν εκδηλωθείσης αυθορμήτου εκδηλώσεως του λαού της νήσου εις την μεγάλην αυτού πλειοψηφίαν, του οποίου το παρελθόν συνδέεται με την Ιστορίαν της Ελλάδος και ο οποίος διαρκώς επιθυμεί να γίνη επίσης και πολιτικός αναπόσπαστον μέρος της ελληνικής πατρίδος.

Δεν λησμονούμεν και δεν θα λησμονήσωμεν ποτέ την συμβολήν της Μ. Βεττανίας εις την εθνικήν ημών αναγέννησιν. Εξ άλλου, τολμώνεν να ελπίζωμεν ότι η χώρα αύτη έκτοτε δεν είχε λόγον να μετανοήση διά την πολιτικότητα και προορατικότητα της πράξεως εκείνης, καθ' όσον η Ελλάς πάντοτε υπήρξε σταθερός φίλος της Μ. Βρεττανίας εις την ώραν της ανάγκης της, το Ηνωμένον Βασίλειον ανταπεκρίθη με την σειράν του γενναιοφρόνως και εδημιουργήθη δεσμός αμοιβαίας στοργής και εκτιμήσεως, ο οποίος κατά

πολύ υπερβαίνει εις σπουδαιότητα και την πληρεστέραν διμερή συμφωνίαν, εκφραζομένην με την ψυχράν επίσημον γλώσσαν.

Η διαγωγή ενός Έθνους επί μακράν χρονικήν περίοδον παρέχει ορθήν ένδειξιν περί της μελλοντικής του διαγωγής. Αι Ιόνιοι νήσοι, απετέλεσαν δραματικήν δοκιμήν της αρχής αυτής, τόσον κατά την εποχήν της αποδόσεως των υπό του Ηνωμένου Βασιλείου εις την Ελλάδα όσον και προσφάτως μετά τους θανατηφόρους σεισμούς που συνεκλόνησαν τας νήσους αυτάς, οι Αγγλοι φίλοι μας επηλήθευσαν την μεγάλην παράδοσιν των ως ανθρωπιστών και φιλελλήνων.

Ενδείκνυται να προσφεύγη τις ενώπιον δικαστού ή διαιτητού, ιδίως όταν απελπισθή ότι είναι δυνατόν να επιτύχη συμφωνίαν δι' απ' ευθείας συνομιλιών ή διαπραγματεύσεων. αλλά κανονικώς ουδείς απευθύνεται εις δικαστήριον ή καταφεύγει εις διεθνές βήμα, ως το ιδικόν μας, προτού εξαντλήση τη δυνατότητα απ' ευθείας συνομιλιών. Επομένως η Κυβέρνησις μου δεν σκέπτεται αυτήν την στιγμήν να φέρη το ζήτημα τούτο προ της Οργανώσεως μας, αφού είναι πεπεισμένη ότι αι στεναί σχέσεις αι οποίαι ευτυχώς υφίστανται μεταξύ της Ελλάδος και του Ηνωμένου Βασιλείου, μας επιβάλλουν να μη υποτιμήσωμεν ούτε τας δυνατότητας της διπλωματίας, ούτε την πολιτικήν οξυδέρκειαν των Βρετανών φίλων μας.

Η Κυβέρνησις μου ασφαλώς προτιμά την μέθοδον της φιλικής διμερούς συζητήσεως καθ' όσον των μακροχρονίων εγκαρδίων σχέσεων μας με την Βρετανίαν και από την ευτυχή ταυτότητα του σκοπού, η οποία πάντοτε ενέπνεε τους λαούς των δύο χωρών. Διακαής μας ελπίς είναι ότι τας αντιλήψεις ταύτας συμμερίζονται οι φίλοι μας εις το Ηνωμένον Βασίλειον και επίσης ότι θα θεωρήσουν το προκείμενον έργον ως αντικείμενον αντάξιον της ασκήσεως παρ' αυτών της πολιτικότητος των. Η θύρα θα είναι πάντοτε ανοικτή δι' ημάς να προσφύγωμεν εις δικαστήν, εάν η συνήθης διαδικασία των φιλικών

συνομιλιών αποδειχθή ματαιία".

Η προειδοποίηση του Κύρου δεν ήταν χωρίς σημασία. Αποτελούσε σαφή πλέον απειλή εναντίον της Αγγλίας ότι η Ελλάδα δεν θα μπορούσε ή δεν θα άντεχε να παραμένει πλέον αδρανής έναντι του αιτήματος των Κυπρίων και ο πρωθυπουργός Αλέξανδρος Παπάγος ήθελε προφανώς να το γνωρίζει αυτό ο Αντονι Ηντεν που βρισκόταν ήδη στην Αθήνα και θα τον συναντούσε την επομένη στη Βρετανική Πρεσβεία.

Κατά τον πρώην υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελο Αβέρωφ (Ιστορία Χαμένων Ευκαιριών σελ. 42) ο Παπάγος "υπολόγιζε ότι η κυπριακή προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη έκαμε τη στιγμή κατάλληλη για να τεθεί το θέμα απευθείας στον Ηντεν και νόμιζε ότι ο ίδιος λόγω του παρελθόντος του (Αρχιστράτηγος το 1940-41 που τον τιμούσαν ιδιαίτερα οι αγγλικές Κυβερνήσεις) ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για να το κάμει".

Η συνάντηση έγινε στη Βρετανική Πρεσβεία στην παρουσία το Αγγλου πρεσβευτή Σερ Τσιαρλς Πηκ και ήταν πραγματικά πολύ κρίσιμη.

Μετά τα τυπικά ο Παπάγος μπήκε στο ψητό και είπε στον Αντονι Ηντεν ότι έπρεπε η Αγγλία να προσπαθήσει να δώσει μια λύση στο Κυπριακό. Ο Ηντεν όμως, ήταν ωμός και είπε ότι για τη χώρα του δεν υπήρχε τέτοιο θέμα και έκοψε το το βήχα στον Παπάγο.

Τότε ο Παπάγος απάντησε στον Ηντεν ότι η Κυβέρνηση του αισθανόταν πλέον ελεύθερη να δράσει όπως ήθελε.

Ο ίδιος ο Παπάγος αφηγήθηκε για τη συνάντηση αυτή ύστερα από δυο χρόνια στην ελληνική Βουλή (7.5.1955):

" Την 22αν Σεπτεμβρίου 1953 μετέβην εις την Βρετανικήν Πρεσβείαν και συνηντήθην με τον κ. Ηντεν, τον οποίον εγνώριζον από την εποχήν του πολέμου. Παρίστατο και ο πρεσβευτής της Μεγάλης Βρετανίας.

Εν αρχή ο κ. Ηντεν μοι διεβίβασεν επίσημον πρόσκλησιν της βρετανικής κυβερνήσεως να επισκεφθώ το Λονδίνον. Είτα, εισερχόμενος εις το θέμα, του ανέπτυξα πως έχει το Κυπριακόν, εις ποίαν

δύσκολον θέσιν ευρίσκετο η Ελληνική Κυβέρνησις κατόπιν της προσφυγής της Εθναρχίας, διατί δεν υιοθέτησεν αυτήν, και επέμεινα επί της ανάγκης όπως εξευρεθή μία λύσις του κυπριακού προβλήματος διά διμερών φιλικών συνομιλιών, αι οποίαι διμερείς συνομιλίαι, ιδίως δεν θα έπρεπε να έχουν ως αποτέλεσμα την εκτράχυνσιν των καλών σχέσεων τας οποίας επιθυμούμεν να έχωμεν με την Μεγάλην Βρετανίαν.

Ο κ. Ηντεν με ήκουσε με προσοχήν, εν τούτοις ξηρώς μου απήντησεν ότι "θα επαναλάβω εκείνο το οποίον είπα και άλλοτε, δηλαδή διά την Βρετανικήν Κυβέρνησιν δεν υφίσταται Κυπριακόν ζήτημα, ούτε εις το παρόν ούτε εις το μέλλον". Του απήντησα τότε ότι κατόπιν της κατηγορηματικής ταύτης δηλώσεως η ελληνική Κυβέρνησις θα χειρισθή πλέον το ζήτημα αυτό όπως κρίνη καλύτερον, και λυσιτελέστερον και ότι αποκτά πλέον πλήρη κι' απόλυτον ελευθερίαν ενεργείας".

Για τη συνάντηση υπάρχει ακόμα μια μαρτυρία από τον Πόλυ Μοδινό, μετέπειτα πρέσβη της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Παρίσι, ο οποίος σε διάλεξη του για την Κύπρο (Ευθύνη, τεύχος Σεπτεμβρίου 1979, αφιερωμένο στην Κύπρο που αναδημοσιεύει ο Άγγελος Βλάχος στα βιβλίο του "Δέκα Χρόνια Κυπριακού) ανέφερε για τη συνάντηση, όπως του αφηγήθηκε ο ίδιος ο Παπάγος:

"Εθεώρησα καθήκον μου ως πρωθυπουργός της Ελλάδος να επισκεφθώ τον Άγγλο Πρωθυπουργό (τότε υπουργό Εξωτερικών) που είχε έλθει στην Ελλάδα να αναπαυθεί κατόπιν μιας σοβαράς ασθενείας. Μετά από μία φιλική συνομιλία, πριν αποχωρήσω, του εξέφρασα την επιθυμία, σε άλλη ευκαιρία, να εξετάσωμε το θέμα της Κύπρου που είχε πάρει δυσάρεστες διαστάσεις. Ο Ηντεν με διέκοψε απότομα και σε έντονο ύφος μου είπε: "Δεν βλέπω διά ποίον λόγον η Ελλάς ενδιαφέρεται διά την Κύπρον". Τότε για πρώτη φορά, επρόσθεσεν ο Στρατάρχης, αισθάνθηκα το μέγεθος του χάσματος που μας χώριζε".

Ο αμερικανός δημοσιογράφος Σάϊρους Σουλτζμπέργκερ, όμως, έχει τη δική του εκδοχή και όπως έγραψε στο ημερολόγιο του (Εφημερίδα της Ελλάδας "Ελεύθερος Κόσμος" 16 Νοεμβρίου 1969 που αναδημοσιεύει ο Πλουτής Σέρβας στο βιβλίο του "Ευθύνες" σελ 173) σαν ο Παπάγος άρχισε να του αναφέρει για το Κυπριακό έστρεψε την πλάτη του προς τον Έλληνα πρωθυπουργό και κατευθύνθηκε προς το παράθυρο του δωματίου πράγμα που ο Παπάγος το θεώρησε πολύ προσβλητικό.

Εγραψε ο Σουλτζμπέργκερ:

"Όταν ευρίσκετο εδώ ο Ηντεν, σε ανάρρωση, το περασμένο Φθινόπωρο, ο Πηκ, (βρετανός πρεσβευτής στην Αθήνα Σερ Τσιαρλς Πηκ) θα ημπορούσε ανεπισημως, αποδείξεις εις την ελληνικήν Κυβέρνησιν να μη θίξη το ζήτημα. Ομως ο Παπάγος επήγε εις την Πρεσβείαν και είδε τον Ηντεν. Εβγαλε ένα χαρτί που ανέπτυσε την ελληνικήν διεκδίκησιν επί της Κύπρου. Αλλά προτού αρχίσει εσηκώθηκεν ο Ηντεν, σχεδόν εγύρισε τη πλάτην του, και είπεν, ότι ηρνείτο ν' ακούσει επειδή δεν υπήρχε ζήτημα Κύπρου και ότι δεν εδέχετο την ύπαρξιν του. Με παγωμένην οργήν ο Παπάγος έβαλε το χαρτί εις την τσέπην του. Αλλά ποτέ δεν θα συγχωρήση αυτό που θεωρεί ως προσωπικήν προσβολήν. Και είναι πολύ υπερήφανος, διότι είναι ο μοναδικός Στρατάρχης της Ελλάδος, εθνικός ήρωσ και πρωθυπουργός".

Η συνάντηση ήταν αποφασιστική για την περαιτέρω στάση του Παπάγου αναφορικά με το κυπριακό.

Όπως αναφέρει ο Αβέρωφ στο βιβλίο του το επεισόδιο έπαιξε ασφαλώς ρόλο για τη σκλήρυνση της στάσης της Ελλάδας και ίσως επιτάχυνση των διαδικασιών, ενώ ο στενός συνεργάτης του Μακαρίου, ως γραμματέας του στο Γραφείο Εθναρχίας μετά το θάνατο του Ξενοφώντος Κουμπαρίδη, Νίκος Κρανιδιώτης, σημειώνει στο βιβλίο του "Δύσκολα Χρόνια" σελ. 65:

"Η αντίδραση του Έλληνα πρωθυπουργού υπήρξε

αποφασιστική για τις περαιτέρω εξελίξεις του θέματος. Αντίθετα από την εφεκτική πολιτική των διμερών συνομιλιών που ακολούθησαν στο Κυπριακό όλες οι προηγούμενες Ελληνικές Κυβερνήσεις, αρχίζει τώρα για πρώτη φορά να ωριμάζει στους υπεύθυνους ελληνικούς πολιτικούς κύκλους η ιδέα λύσης του κυπριακού έξω από τα ελληνοβρετανικά πλαίσια".

Η συνάντηση ήταν κρίσιμη για τις περαιτέρω εξελίξεις και ιδιαίτερα για τη στάση του Παπάγου και ιδιαίτερα για τη στάση του Παπάγου για το Κυπριακό. Ο Ηντεν αρνείτο κάθε συζήτηση στο Κυπριακό και ο Παπάγος αισθανόταν πια ελευθερος να δράσει όπως ήθελε ή όπως τον πίεζαν να θέλει οι Κύπριοι και ο ελληνικός λαός γενικώτερα. Και αυτό άρχισε να κατασταλάζει στο νου του: Προσφυγή για το Κυπριακό.

Ο Ηντεν έφυγε από την Αθήνα στις 30 Σεπτεμβρίου, αλλά απέφυγε επιμελώς να προβεί σε οποιαδήποτε δήλωση για το Κυπριακό. Μίλησε μόνο για τη βοήθεια που έδινε σε τορπιλλακάτους η χώρα του στην Ελλάδα για να θυμίσει στον Παπάγο προφανώς πόσα χρωστούσε η Αθήνα στη Βρετανία, αλλά τίποτε δεν είπε για το Κυπριακό.